

БУГЫН ДУУН

Бугын дуун тухай би үни заяанда, үхибүүн ябахадаа, эжыхээ дуулаа хэмби. Мүнөө бодоходоо, юрэ бусын зугаа-хөөрөөе үшөө гүлмэрхэн ухаандаа юун гэтэрээ эли тодоор хадуужа абаһан байгаа хүнбиб, мүнөө би өөрөөшье ойлгодоггүйб. Нам мэтын наһанай хүнүүдые «дунда наһатан» гэжэ хэлсэдэгшье наань, тэрэ холын сагта «шагнаһайб» гэжэ наһанан бодолни хэзээ нэгэтэ хүсэлдэжэ байха гэжэ этигэжэ ябадагби.

Бугын «дуулажа байхые» телевизорээр шагнаа хэм. Юрын дуундал адли дуун. Иимэрхүү дуу, абяе, үшөөшье үзэсхэлэн гоё найхан амитад, шубуудые оло дахин сэнхир экранда харагшабди. Гэбэшье...

Алтан намарай аалихан газраа буужа ерэхэдэ, аглагхан дайдынгаа алаг шаргал хүнжэлдөө орожо байхада, ангир шубуунай аян замдаа мордожо байха үе сагта ара хангай, хүбшэ тайгаар бугын дуунай хаһа хүрэхэ ерэхэ. Сэлмэг хүйтэн намарай, сагаан хюруута намдуухан үглөөгүүр шэлын оройгоор шэдитэ найхан мүнгэн хоолойгоор бугын дуудаһан дуунай аялга ойн хүнды, худал хабсагайгаар онсотой шангаар дуулдажа, сээжэ зүрхэнэй хүбшэргэй дайража, сэдхэл наһанай ойлгосо боложо үзэгдэдэг.

Бугын дууе анха түрүүшынхиеэ шагнаһан хүн сошожо абаха, харин бараг залууһаа буу барижа ябаһан ангуушад баясажа байдаг гээшэ. Зэрлиг ой соо энэ зэрлиг амитанай дуу шагнахада, хүнэй досоо ямар боложо байдаг хаб, мэдэдэг найб?

Минии түрэхэһөө урид тагаалал болоһон үбгөөмни еж ангуушан байгаа. Намарай ольбон буужа, набша намаагай шарлажа байха сагта нагаса үбгөөмни нүхэр ангуушантаяа «бугын дуу шагнахамнай» гэлдээд, үглөөгүүр эртэлэн, хүдөө ябашадаг хэн гэжэ эжымни багадамни хөөрэгшэ хэн.

«Буга гээшэ холо байдаг юм гү, би шагнаһаяа наһанаб», – гэжэ эжыхээ нурахадамни, эжымни энеэбхилэн,

«түргэн лэ томо болыш даа, хүбүүхэмни, тиихэдээ ёһотой эрэ хүн болохош. Хангайда гаража, дура зоргондоо бугын дууе шагнажа байхадаш болохо», – гэхэн юм.

Нээрээшье, ой соо бугын дууе шагнажа байхада, телевизорээр шагнаашада адли байдаггүй хаш. Мүнөө сагта хобдог хомхой зон модоной үйһөөр шэбшүүрдэн, бугын дуундал адли дуу гаргажа, юушье мэдээгүй бугануудай хажуудань харайлдажа ерэхэдэ, гам хайраггүйгөөр буудажа аладаг гээшэ. Урдын буряад ангуушад бугын дууе шагнахаяа буугүйгөөр ошодог байгаа.

Ангуудай орооной эхилээд байхада, эдэ найхан амитадай бэе бээдээ дурлажа, уг түлэгөө үргэлжэлүүлхэ сагайнь боложо байхада, ами наһыень хороохо гээшэ ехэ нүгэлтэй һэн. Үнэн ангуушад гээшэ, уяанда байһан хорёоной моридтол адли, агнууриингаа хаһын дүтэлжэ байхада, тэсэжэ ядахадаа, ой тайга гаража, ан гүрөөл хаража, абяа аялгыень дуулажа, хэрмэн, булганай үринэрөө хэр томо болгожо байһыень хаража, ерээдүйнгөө агнаха газар үзэжэ ерэдэг байгаа. Мүнөө сагта буугүйгөөр бугын ирагуу найхан дууе шагнахаяа ой тайга ошодог ангуушад хэр олон хаб, мэдэдэг найб?